

Dostojanstven život do smrti. Je li to iluzija?

Ivana Kalogjera, 30. studenoga 2022.

Točnih podataka o dostupnosti palijskativne skrbi u RH nema, no prema nekim procjenama palijskativnu skrb godišnje treba više stotina tisuća ljudi, a dobije je tek nekoliko tisuća. U isto vrijeme službena predviđanja ukazuju na mogući porast potreba do 2024. godine, za 20 do 40 posto.

Iako se palijskativna skrb najčešće izjednačava sa skrbi o umirućim pacijentima, ona zapravo afirmira život i odnosi se na pristup koji poboljšava kvalitetu života ljudi kojima je dijagnosticirana neizlječiva, uznepredovala bolest, i njihovih obitelji.

Brojni aspekti palijskativne medicine primjenjivi su i ranije tijekom bolesti pa bi palijskativno liječenje prema općeprihvaćenim standardima trebalo obuhvatiti razdoblje od same dijagnoze neizlječive bolesti do razdoblja žalovanja nakon smrti bolesnika. Ispitivanja provedena na pacijentima s uznepredovalim rakom pokazuju da rana integracija palijskativne skrbi u uobičajenu onkološku skrb smanjuje teret simptoma, poboljšava kvalitetu života i ishode za njegovatelja te može poboljšati preživljavanje.

Palijskativna skrb integralni je dio zdravstvenog sustava i neotuđiv element prava građana na zdravstvenu skrb pa je odgovornost Vlade svake zemlje jamčiti palijskativnu skrb i učiniti je pristupačnom onima kojima je ona potrebna.

S druge pak strane, iako je umrijeti kod kuće želja čak 80 posto palijskativnih pacijenata u Hrvatskoj, u svom domu umire tek njih oko 28 posto.

Pomaganje palijskativnim bolesnicima i njihovim obiteljima osnovna je misija udruge La Verna koja okuplja 37 volontera, a gotovo njih polovica ovim plemenitim poslom bavi se duže od 10 godina.

Iako je umrijeti kod kuće želja čak 80 posto palijskativnih pacijenata u Hrvatskoj, u svom domu umire tek njih oko 28 posto.

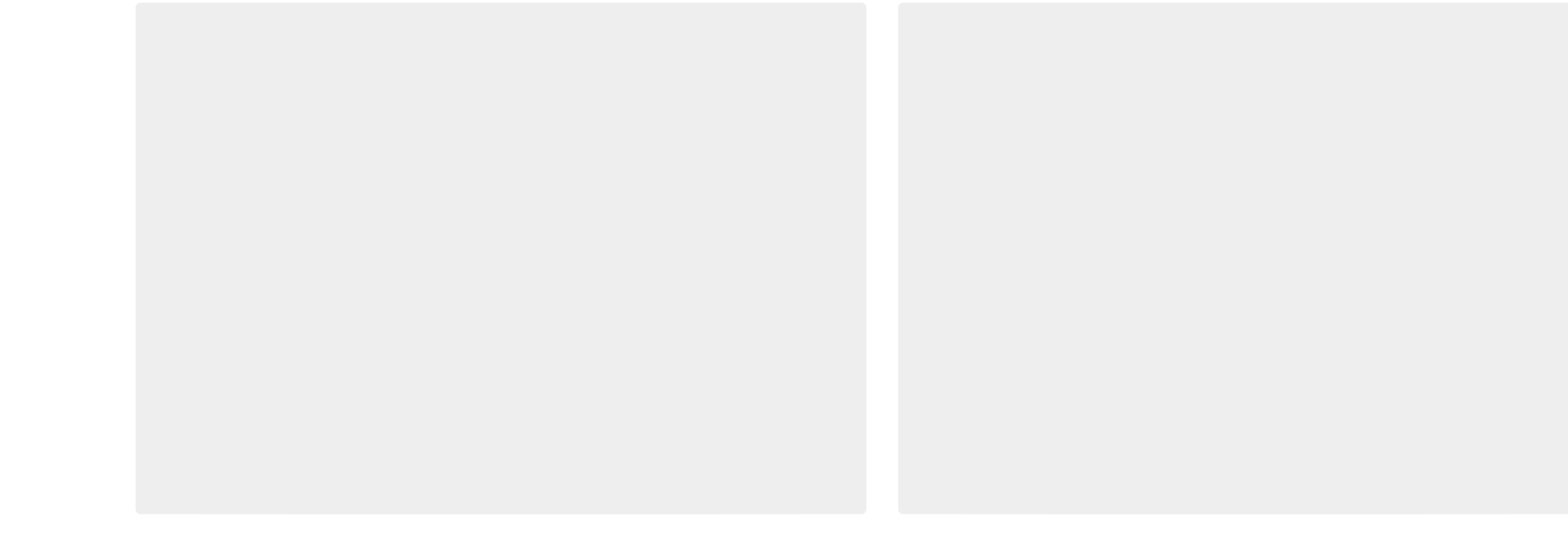
La Verna je s radom započela kao grupa za palijskativnu skrb pri Franjevačkom svjetovnom redu 2009. godine, a od 2017. godine djeluju kao samostalna udruga na području Grada Zagreba. Usluge koje pružaju potpuno su besplatne i dostupne svima, a do sada ih je koristilo 800 ljudi.

„Tamo gdje sustav nije uspio, uskaču udruge. Mi smo se koncentrirali na teško bolesne ljude u terminalnoj fazi kako bi i oni mogli ostvariti pravo na dostojanstven život do kraja. To nisu nužno nepokretni ljudi, mnogi su od njih pokretni, ali ne odgovaraju pozitivno na terapiju“, govori predsjednica udruge Blaženka Eror Matić.

Ističe kako kao društvo definitivno premalo brinemo o palijskativnim bolesnicima i kvaliteti njihova života, ali i o kvaliteti života njihovih obitelji. Svuda u svijetu ide se na deinstitucionalizaciju, gdje god je to moguće cilj je da ljudi posljednje dane života provedu kod kuće, ali onda oni i njihove obitelji ne smiju biti prepušteni sami sebi.

„U Hrvatskoj, ovi bolesnici i njihove obitelji imaju na raspolaganju zdravstvenu njegu u kući i mobilne palijskativne timove domova zdravlja, no sve je to nedostatno i nema ih svugdje. K tome, ako je osoba sama, ako nema obitelj, ni udruga joj ne može osigurati osobu koja bi uz nju bila 24 sata ili najmanje osam sati svaki dan. To je moguće samo ako to osoba plati, no mnogi za to nemaju novaca jer žive doslovce na rubu siromaštva. Jedina je alternativa da odu u dom. No, ako su u pitanju mlade osobe, a takvih je danas, nažalost, sve više, što će oni u domu za starije? Njih nemamo gdje smjestiti. Iz našeg iskustva većina ljudi želi ostati kući, a mi smo tu da im pomognemo kako bi ostvarili pravo na dostojanstven život do kraja u ozačaju ljubavi i pažnje“, kaže Eror Matić.

Volonteri La Verne ne rade velike kućanske poslove, mogu obaviti neke manje kućanske poslove, otići u trgovinu, no glavna im je zadaća pružiti toplu, ljudsku podršku, prošetati s bolesnikom ako je pokretan, razgovarati s bolesnikom, čitati mu, pomoći pri hranjenju. Ukratko, nude im svoju prisutnost, ljudskost, razgovor, a kad treba i šutnju. Ljudima je, naglašava Eror Matić, najvažnije vrijeme koje izdvojite za njih i taj osjećaj da nisu sami i da se uvijek imaju kome obratiti za pomoć. Obiteljima oboljelih nakon smrti La Verna pruža i podršku u žalovanju.

Palijskativnu skrb godišnje treba više stotina tisuća ljudi, a dobije je tek nekoliko tisuća. Tamo gdje je sustav zakazao uskaču udruge. Pomoć palijskativnim bolesnicima i njihovim obiteljima osnovna je misija udruge La Verna koja okuplja 37 volontera, a gotovo njih polovica ovim plemenitim poslom bavi se duže od 10 godina.

Svaki volonter u svoju obitelj odlazi jednom do dva puta tjedno i provede tamo po nekoliko sati. Idealno bi bilo kada bi za svaku oboljelu osobu kojoj je potrebna podrška imali dva volontera koji bi tu osobu obilazili tri do četiri puta tjedno, no za to trenutno nemaju kapaciteta.

Svi volonteri prije odlaska u dom oboljele osobe prolaze edukaciju u trajanju od 20 sati, a dva puta mjesečno udruga organizira supervizijske susrete koje vodi Olivera Kapetanović, socijalna radnica koja je ujedno i koordinatorica volontera.

Zanimljivo je podatak da glavninu volontera čine žene u dobi 60+. Od njih 37 samo su dvojica muškaraca. Također, različitih su zanimanja, no u pravilu ne dolaze iz sustava zdravstva.

Eror Matić kaže kako su identični trendovi i u svijetu. Ljudi kad odu u mirovinu posvete se volonterstvu.

Udruga La Verna u narednih će godinu dana raditi na umrežavanju organizacija civilnog društva u cilju boljeg zagovaranja javnih politika na području palijskativne skrbi.

Problem palijskativne skrbi Hrvatska za sad rješava kroz jačanje mobilnih timova i koordinatora pri domovima zdravlja. Kako se navodi u Nacionalnom strateškom okviru protiv raka do 2030. mrežom javne zdravstvene službe na primarnoj razini zdravstvene zaštite – uz provođenje opće razine palijskativne skrbi u djelatnosti opće/obiteljske medicine, patronažne službe, zdravstvene njege u kući te djelatnosti zdravstvene zaštite predškolske djece – predviđena su i 52 koordinatora za palijskativnu skrb i mobilna palijskativna tima te 63 palijskativne postelje u stacionarima domova zdravlja koji provode specijalističku palijskativnu skrb, a u stacionarnoj zdravstvenoj zaštiti predviđene su 352 palijskativne postelje.

Nedostaju nam hospiciji, a problem na koji ukazuje Eror Matić je nemogućnost ulaska volontera u zdravstveni sustav. „Lakše bismo ušli u neki strogo čuvani zatvor nego u bolnicu“, kaže te dodaje kako je oboljelima osim zdravstvene potrebna i duhovna podrška, a što ne podrazumijeva samo svećenika.

I zato iz La Verne traže da njihovi volonteri koji pružaju podršku palijskativnim bolesnicima budu ravnopravni članovi mobilnih timova, uz liječnika, sestru, socijalnog radnika, duhovnika, fizioterapeuta i psihologa. „To su svjetski standardi na kojima se temelji palijskativna skrb“, kaže Eror Matić.

Najavljuje kako će La Verna, uz podršku Fonda za aktivno građanstvo u Hrvatskoj, u narednih godinu dana raditi na umrežavanju organizacija civilnog društva u cilju boljeg zagovaranja javnih politika na području palijskativne skrbi.

Krajnji je cilj unaprijediti Strategiju razvoja palijskativne skrbi 2021-2027. i poboljšati način njezine implementacije, koristeći najbolje prakse iz drugih europskih i svjetskih zemalja. Konačno, projektom se želi unaprijediti javna svijest građana RH o važnosti palijskativne skrbi i skrbi za teško bolesne i umiruće osobe odnosno senzibilizirati javnosti za potrebe palijskativnih bolesnika, a sve kako bi se povećale šanse za unaprjeđenje sustava i politika koje ih se tiču.

* Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije.

Previous **Mi smo društvo koje nedovoljno suosjeća s oboljelima od raka** Next **Pandemiju virusa zamijenila je pandemija tjeskobe**

Ivana Kalogjera
Nakon što je oboljela od raka dojke, a potom usred liječenja ostala i bez posla, novinarka Ivana Kalogjera osnovala je portal Nismo same te istoimenu udrugu. Udruga je u javnosti najpoznatija po projektu „Nisi sama – ideš s nama!“, novoj socijalnoj usluzi taksi prijevoza na kemoterapiju žena oboljelih od raka koje se liječe u zagrebačkim bolnicama.

RELATED POSTS

- Pridružite nam se 29. lipnja na Festivalu tolerancije**
Nismo same, 25. lipnja 2020.
- 4. veljače – Međunarodni dan borbe protiv raka**
Nismo same, 3. veljače 2018.
- HZZJ uveo novu elektroničku uslugu za osobe s invaliditetom**
Nismo same, 16. ožujka 2020.

NOVE OBJAVE

- Ispovijest gerontodomaćice koja je skrblila o onkološkim pacijentima: „Našem društvu nedostaje empatije“
30. prosinca 2022.
- Građani nisu krivi zato što ne vjeruju institucijama koje ne rade svoj posao
30. prosinca 2022.
- Zašto su posljedice covid-19 nerijetko identične onima nakon primanja kemoterapije
27. prosinca 2022.

PREUZIMANJE SADRŽAJA

Svi sadržaji na Nismo same su autorski. Molimo sve zainteresirane za preuzimanje originalnog sadržaja da nas kontaktiraju na info@nimosame.com.

Izrada i održavanje web stranice:

PRATITE NAS

[f](#) [t](#) [@](#) [v](#) [m](#)

ISPRINTAJ ČLANAK

DONIRAJ